

Rapporten All-Archeo bv 1208

Archeologienota
Arendonk – Schotelven 125

Natasja Reyns

Bornem
2026

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bv

Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Auteurs: Natasja Reyns

All-Archeo bv
Woestijnstraat 45
2880 BORNEM

Wettelijk depot nummer
D/2026/12.807/166

© All-Archeo bv

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Verslag resultaten bureauonderzoek	5
2.1	Administratieve gegevens	5
2.2	Archeologische voorkennis	6
2.3	Onderzoeksopdracht	7
2.3.1	Vraagstelling en randvoorwaarden	7
2.3.2	Beschrijving geplande werken	8
2.3.3	Werkwijze	11
2.4	Assessmentrapport	11
2.4.1	Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied	11
2.4.2	Historische beschrijving van het onderzochte gebied	17
2.4.3	Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader	21
2.4.4	Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese	22
2.4.5	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	22
3	Samenvatting	25
4	Bibliografie	26
4.1	Publicaties	26
4.2	Websites	26
5	Bijlagen	27
5.1	Archeologische periodes	27

1 Inleiding

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een omgevingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen helemaal buiten de archeologische zones liggen, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones,¹ zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Het onderzoeksgebied valt niet binnen een beschermde archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.²

Alle coördinaten die weergegeven worden, zijn uitgedrukt in Lambert 72, tenzij anders vermeld.

De uitvoering van vooronderzoek zonder ingreep in de bodem gaat steeds de uitvoering van vooronderzoek met ingreep in de bodem vooraf. Het doel van een archeologisch vooronderzoek wordt immers met een minimum aan destructie van het archeologisch erfgoed bereikt.

¹ <https://geo.onroenderfgoed.be>

² <https://geo.onroenderfgoed.be>

2 Verslag resultaten bureauonderzoek

Het doel van de archeologische bureaustudie is de aanwezigheid, aard en bewaringsomstandigheden van de archeologische monumenten te kunnen inschatten, de landschappelijke opbouw van het gebied te kennen, om de impact van de werken op het aanwezige archeologische erfgoed in te schatten en daaruit concrete aanbevelingen te formuleren voor de verdere prospectiestrategie.

2.1 Administratieve gegevens

Projectcode: 2026F257

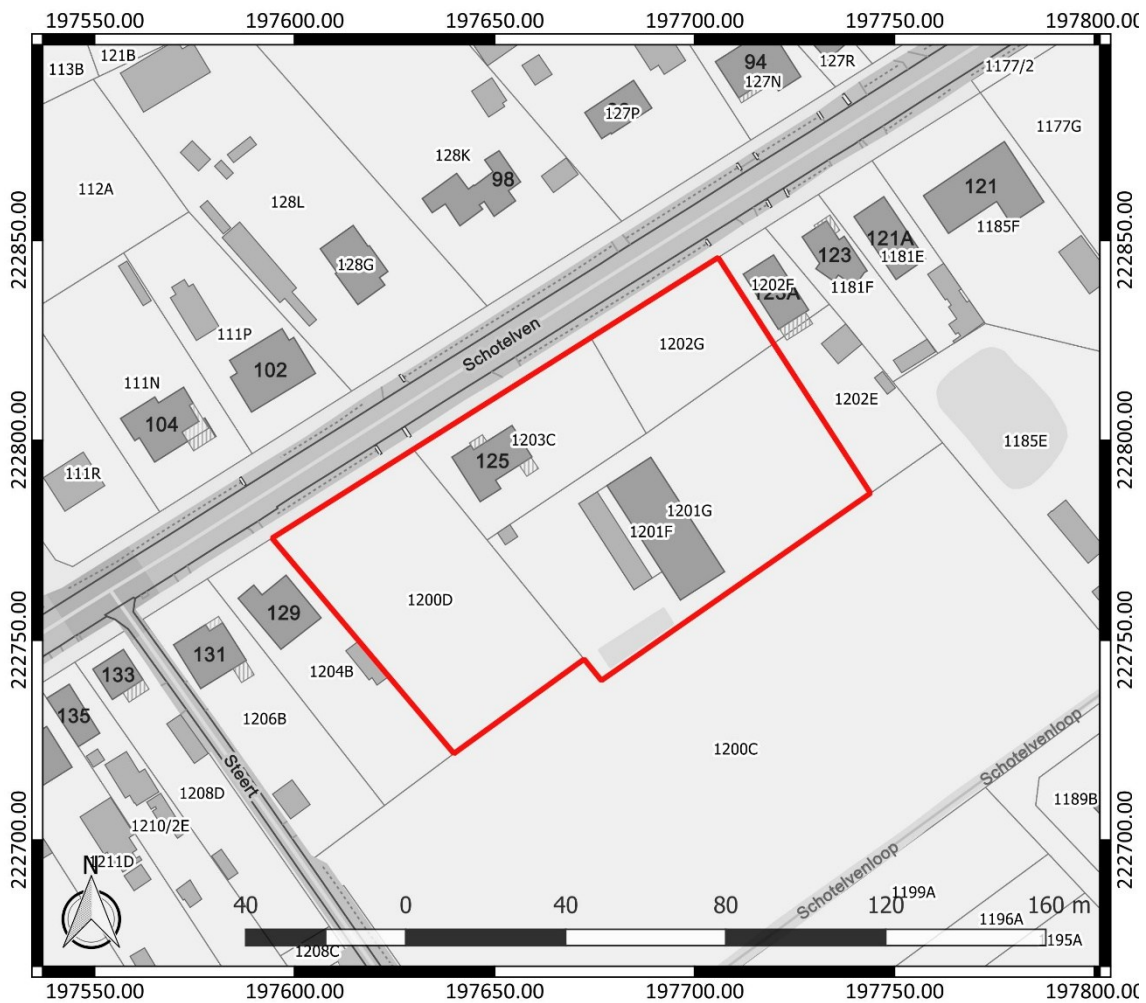
Erkend archeoloog: All-Archeo bv, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): provincie Antwerpen, Arendonk, Schotelven, Schotelvenloop

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 197594.37, 222721.68
- 197744.00, 222845.71

Kadastraal plan:

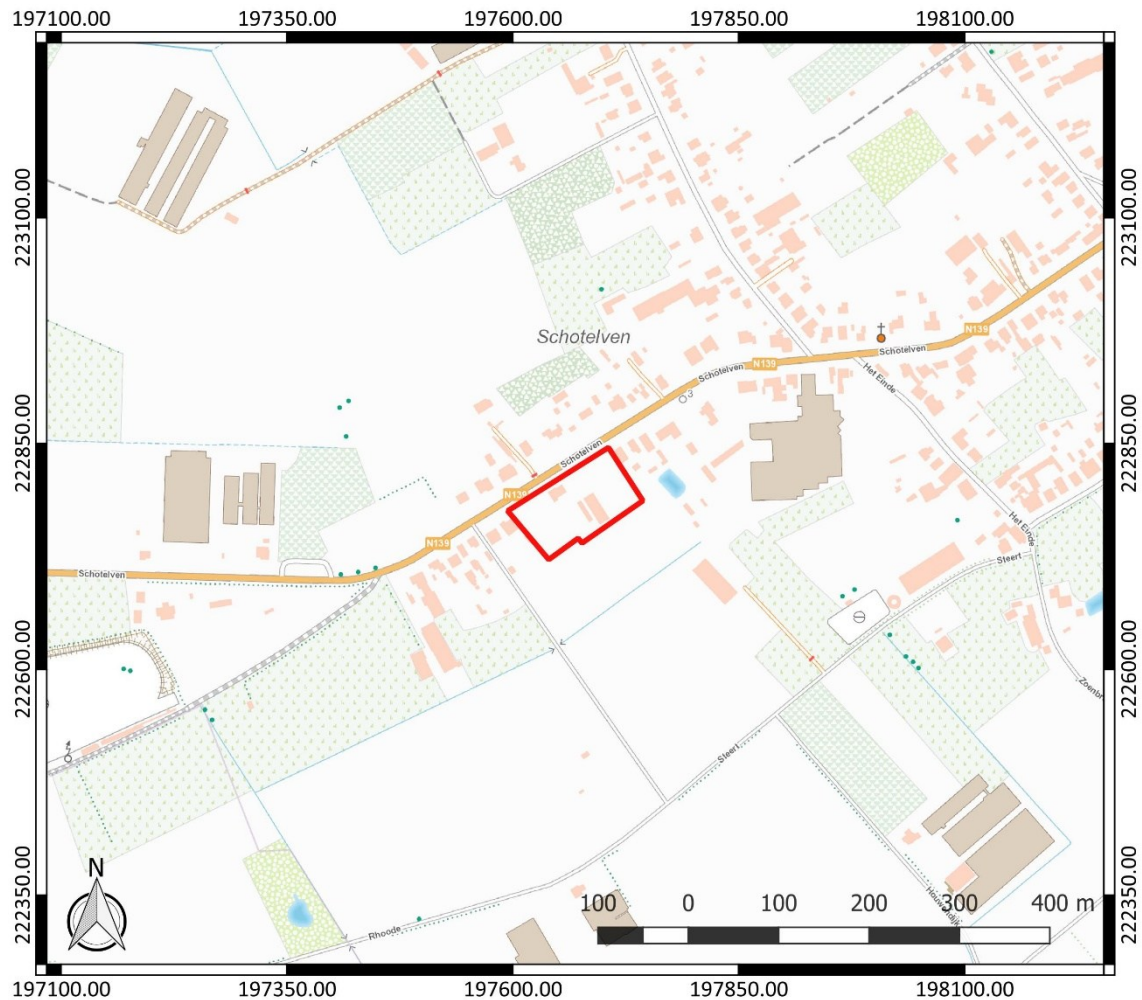

Figuur 1: Kadastraal plan met aanduiding van het onderzoeksgebied in rood (www.geopunt.be)

Kadastrale percelen: Arendonk, Afdeling 2, sectie D, nummers 1200D, 1201F, 1201G, 1202G en 1203C

Oppervlakte onderzoeksgebied: ca. 9007 m²

Topografische kaart:

Figuur 2: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be>)

Begin- en einddatum uitvoering onderzoek: 16/06/2026 – 19/06/2026

Relevante termen uit de thesauri bij de Inventaris Onroerend Erfgoed: bureauonderzoek, nieuwe tijd, nieuwste tijd, akkerland, grasland

Verstoorde zones: er zijn geen gekende verstoorde zones.

2.2 Archeologische voorkennis

Er is geen concrete archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied.

2.3 Onderzoeksopdracht

2.3.1 Vraagstelling en randvoorwaarden

Naar aanleiding van de geplande werken ter hoogte van het onderzoeksterrein werd een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij staat de vraag centraal wat de impact zal zijn van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief. Op basis daarvan wordt een afweging gemaakt of verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem nodig is.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein?
- Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?

Randvoorwaarden: een zone van ca. 3813 m² maakt deel uit van de verkaveling. De overige loten worden uit de verkaveling gesloten.

Figuur 3: Aanduiding van de zone die deel uitmaakt van de verkaveling, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

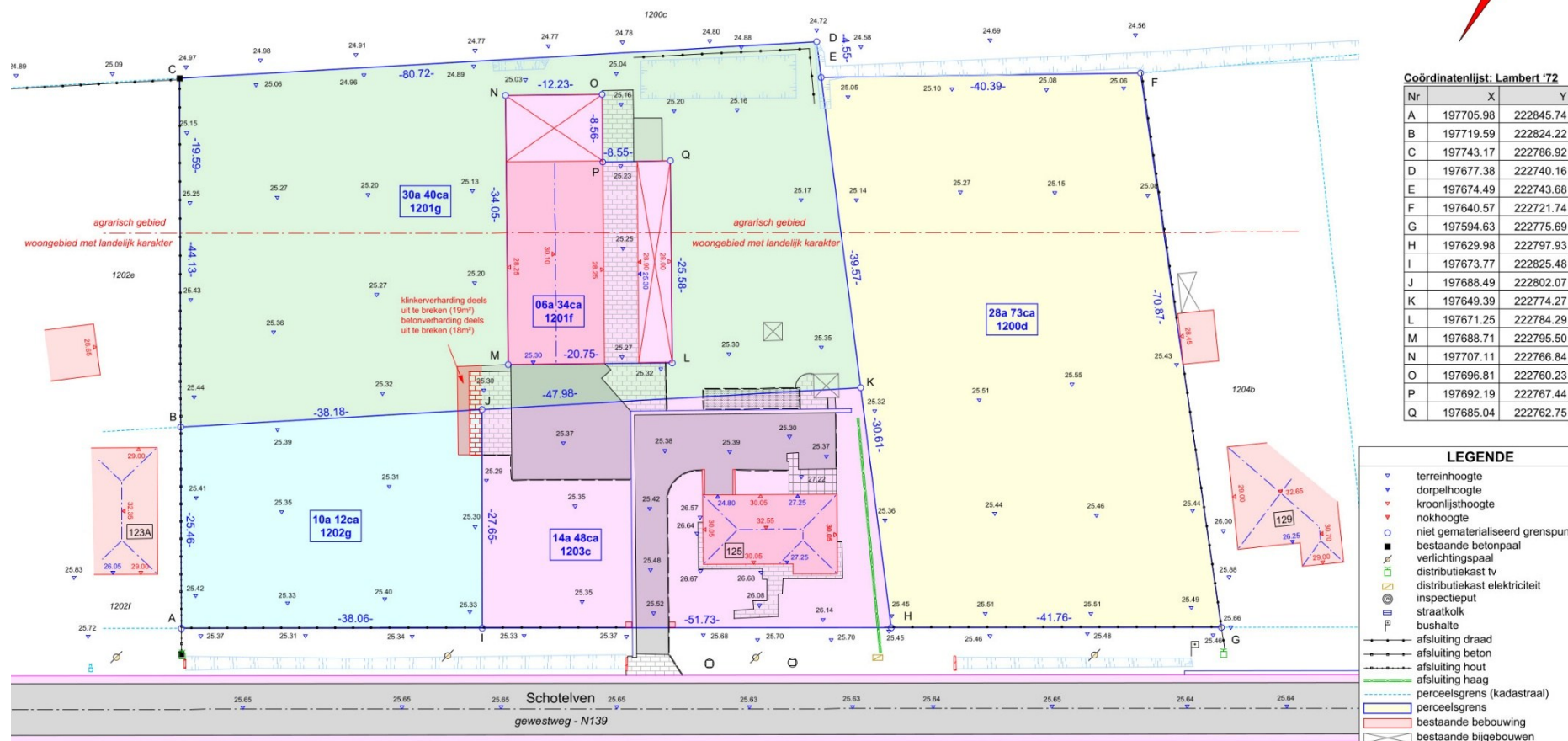
2.3.2 Beschrijving geplande werken

Op het terrein zal een verkaveling gerealiseerd worden, bestaande uit 4 loten voor eengezinswoningen. Nutsleidingen worden aangelegd vanaf de reeds bestaande wegenis.

De aanleg van woningen en omgevingsaanleg betekent vermoedelijk een verstoring tot ca. 80 cm diepte en dit binnen een strook tot 50 m achter de rooilijn. De woningen mogen echter onderkelderde worden. Dit betekent plaatselijk mogelijk een grotere verstoringdiepte.

De locatie van bijvoorbeeld vorstranden, regenwaterputten en huisaansluitingen, die de verstoringdiepte van de eengezinswoningen overschrijden, ligt in het kader van de verkaveling nog niet vast.

In functie van de verkaveling wordt een zone van ca. 19 m² klinkerverharding en een zone van ca. 18 m² betonverharding opgebroken.

ARENDONK**Afdeling 2****Sectie D****Nrs. 1200d, 1201f, 1201g, 1202g, 1203c****VERKAVELINGSPLAN BESTAANDE TOESTAND****Figuur 4: Plan bestaande toestand**

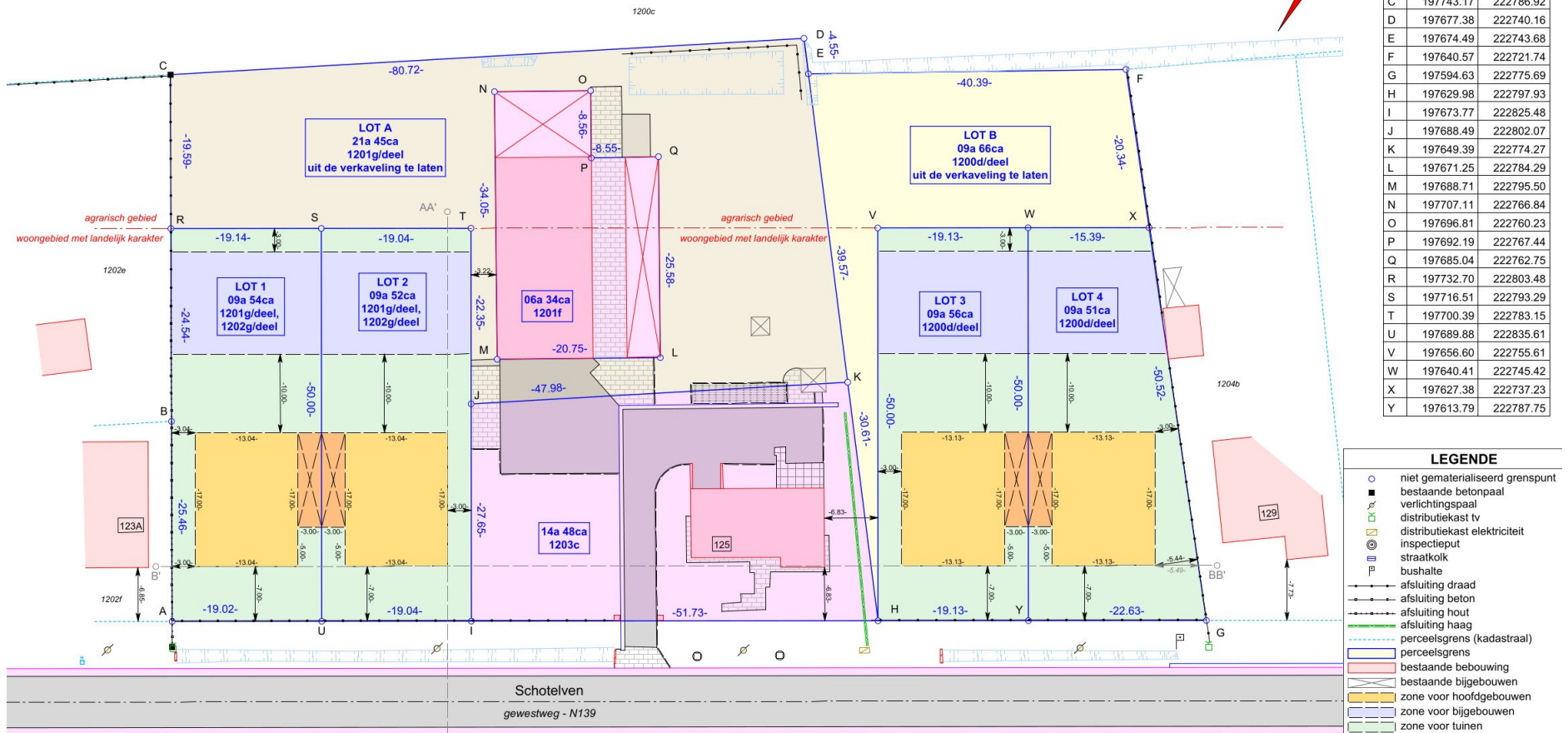
ARENDONK

Afdeling 2

Sectie D

Nrs. 1200d, 1201f, 1201g, 1202g, 1203c

VERKAVELINGSPLAN NIEUWE TOESTAND

Figuur 5: Verkavelingsplan

2.3.3 Werkwijze

Het bureauonderzoek heeft betrekking op een zone die gekenmerkt wordt door een lage densiteit aan bebouwing in het verleden. Daarom wordt bijzondere aandacht besteed aan de landschappelijke opbouw en het landgebruik van het gebied.

Voor het bureauonderzoek zijn de aardkundige gegevens online opgezocht via www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be. De geomorfologische kaart en de bodemerosiekaart zijn niet beschikbaar voor het onderzoeksgebied. Het historisch kaartmateriaal is georeferereerd geraadpleegd op www.geopunt.be.

Het belangrijkste beschikbare historisch kaartmateriaal werd geraadpleegd om de gebruiksgeschiedenis van het onderzoeksgebied van de laatste eeuwen zo goed mogelijk te kennen. Met de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden (1771-1778) en de Atlas der Buurtwegen (1841) worden twee momentopnames bekeken, voorafgaand aan de stafkaarten. De informatie afkomstig uit historisch kaartmateriaal kan een impact hebben op de inschatting van de kwaliteit van het eventueel aanwezige oudere bodemarchief. Beschikbare stafkaarten en luchtfoto's van het onderzoeksterrein werden geraadpleegd op www.geopunt.be en op www.cartesius.be. Ze worden enkel weergegeven wanneer ze een relevante bijdrage kunnen leveren aan de onderzoeksvragen met betrekking tot landschapshistoriek, gebruiksgeschiedenis van het terrein of de evolutie van historische bebouwing.

In het kader van de vraagstelling rond het archeologisch potentieel van het terrein werden de Centrale Archeologische Inventaris en de landschapsatlas geraadpleegd. De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen. Vanwege het specifieke karakter van het archeologisch erfgoed dat voor ons verborgen zit in de ondergrond, is het onmogelijk om op basis van de Centrale Archeologische Inventaris met zekerheid uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen.

2.4 Assessmentrapport

2.4.1 Landschappelijke ligging van het onderzochte gebied

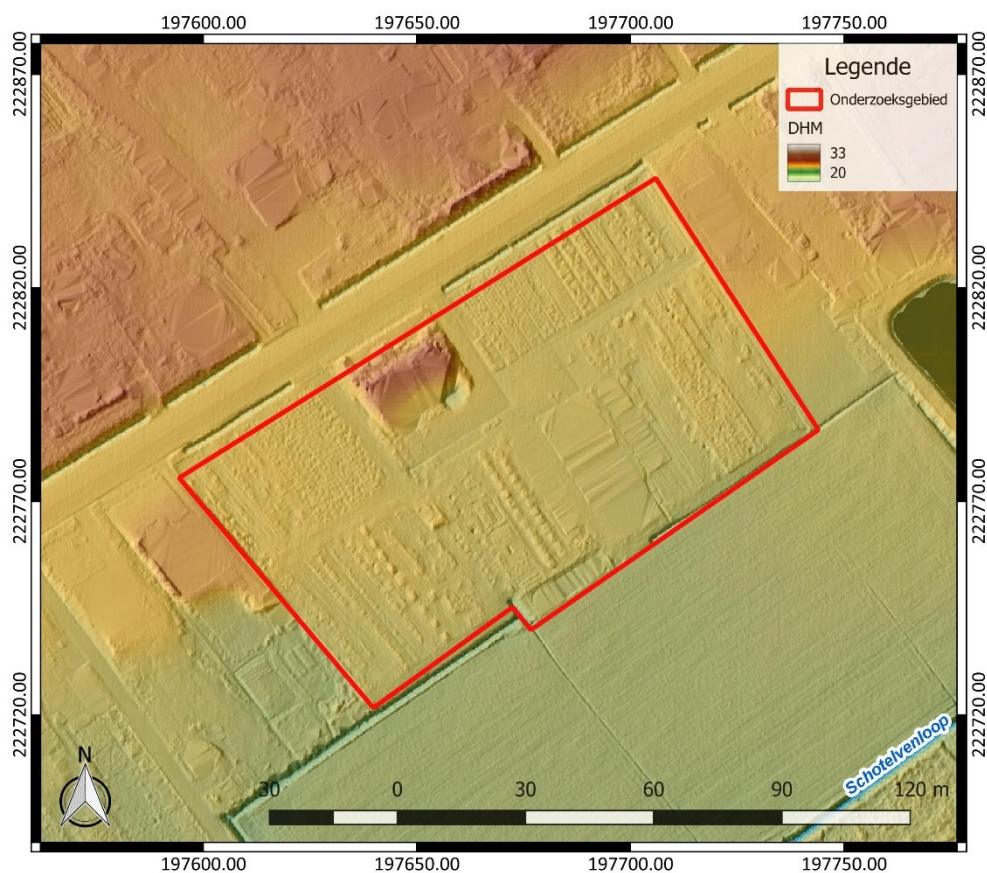
Het onderzoeksgebied is gelegen ten zuiden van Schotelven en ten oosten van Steert (Figuur 6). Volgens het gewestplan is het terrein gelegen in woongebieden met een landelijk karakter en agrarische gebieden. Ten zuiden stromen de Schotelvenloop, de Loopbendenloop, de Houwenloop en de Houwenvenloop (Figuur 8). Ten noordwesten vermelden we ook nog Grote Calie.

Geomorfologisch behoort Arendonk tot de Noorderkempen, dat gevormd wordt door een cuestarug van de kleien van de Kempen, die zich gedeeltelijk onder dekzand bevinden en die plaatselijke duinen vormen. Het is een overwegend vlak landschap, met hoger gelegen dekzandruggen ten noordoosten en lager gelegen beekvalleien ten zuidwesten van het onderzoeksgebied.³

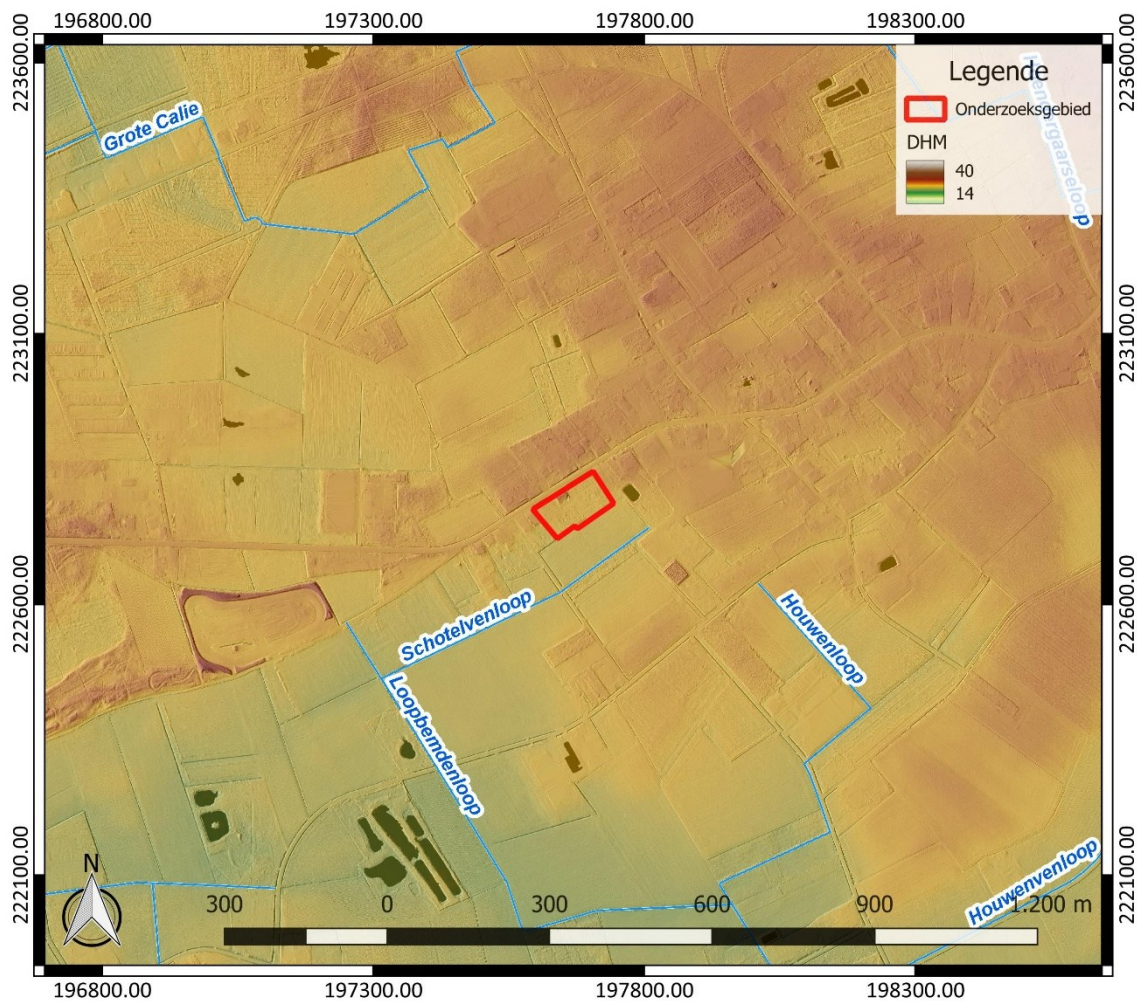
³ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Kanton Turnhout [online], <https://id.erfgoed.net/themas/16229> (geraadpleegd op 16 juni 2026).

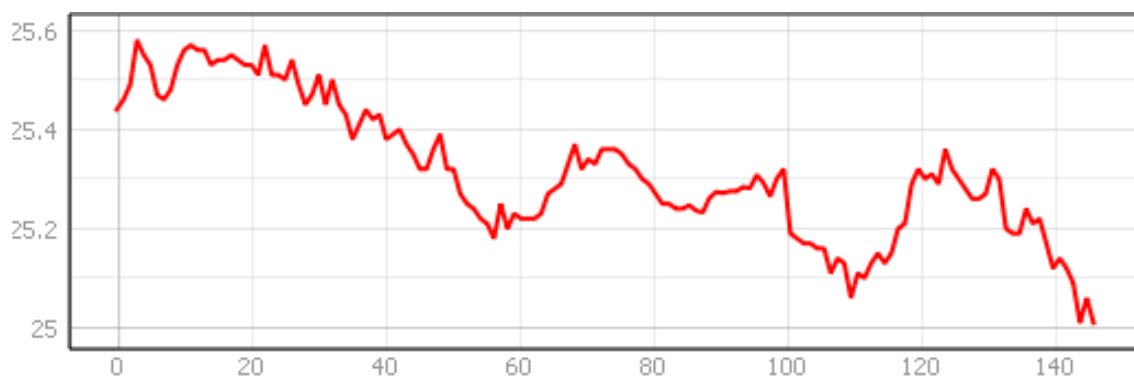
Figuur 6: Luchtfoto van 2025 met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 7: Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Multidirectional hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm, met aanduiding van het onderzoeksgebied

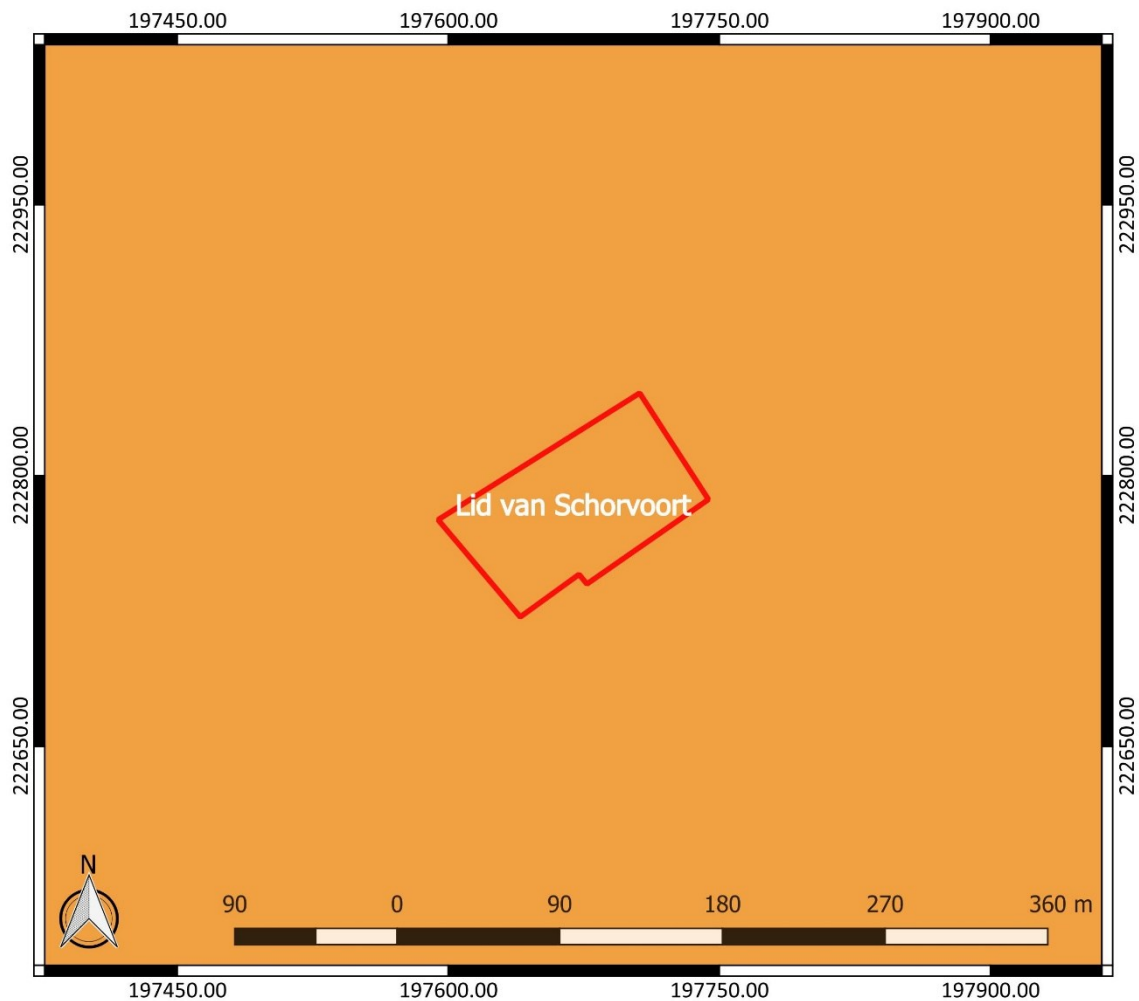

Figuur 8: Hydrografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied, Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, DTM 1 m en Hillshade DHM Vlaanderen I, 25 cm (<https://www.geopunt.be/kaart>)

Figuur 9: Hoogteverloop van west naar oost over het onderzoeksgebied (www.geopunt.be/kaart)

Het onderzoeksgebied bevindt zich op de overgang van hoger gelegen gronden naar de insnijding van de Schotelvenloop toe. Het terrein zelf is eerder vlak en vertoont verschillende antropogene reliëfverschillen. Het kent een hoogte van 25,0 tot 25,6 m TAW (Figuur 9).

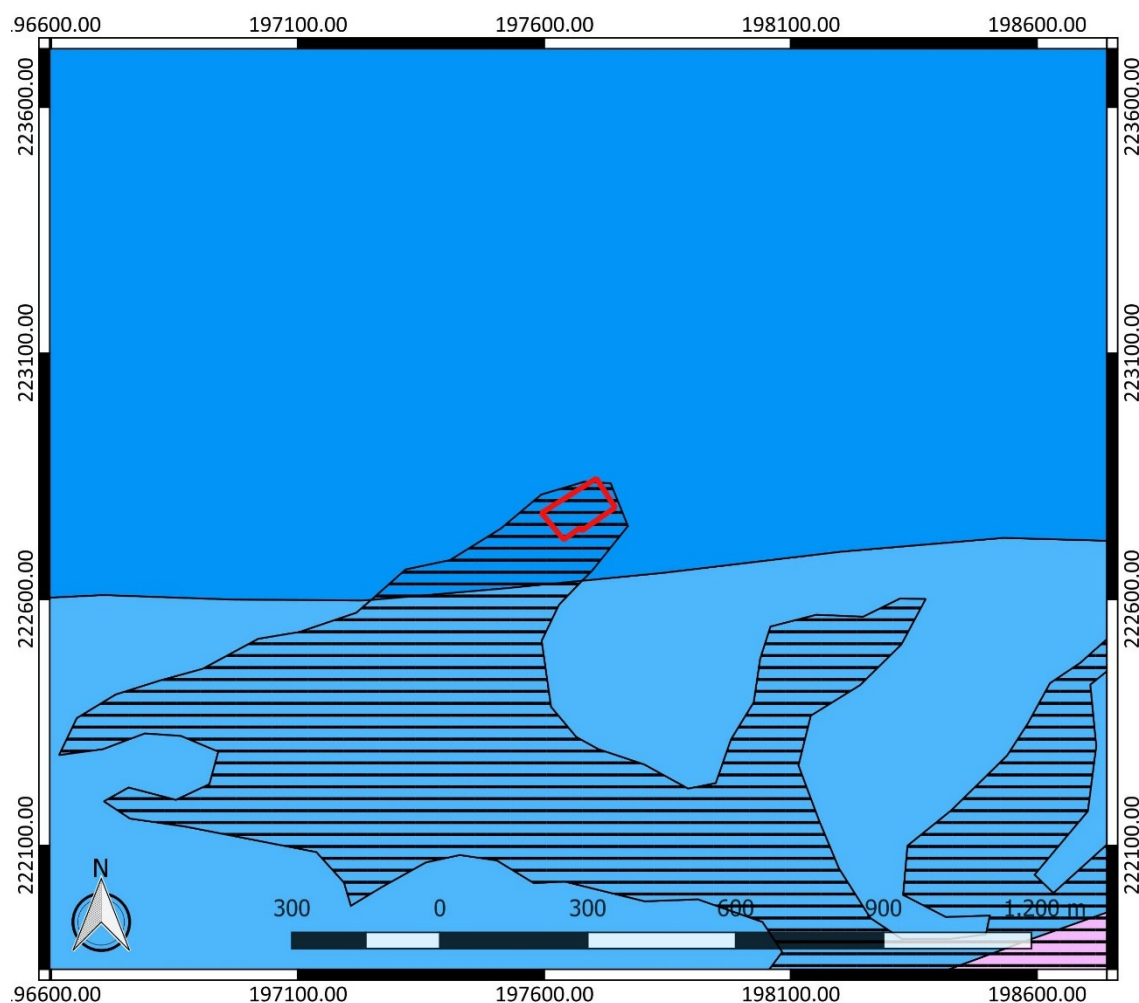
Figuur 10: Tertiaire geologische ondergrond met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De tertiaire ondergrond van het onderzoeksgebied (Figuur 10) bestaat uit het Lid van Schorvoort. Dit wordt gekenmerkt door witgrijs fijn zand, dat kwartsrijk is. Verder is het weinig glauconiethoudend en weinig glimmerhoudend.⁴

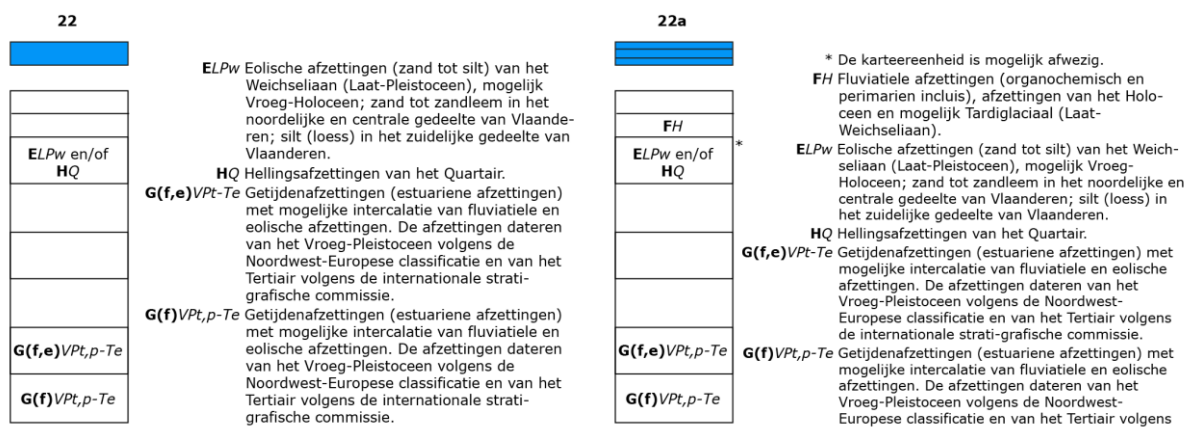
De quartairgeologische kaart (Figuur 11) geeft aan dat in het onderzoeksgebied eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) en mogelijk van het Vroeg-Holoceen voorkomen, en/of hellingafzettingen van het Quartair. Hieronder bevinden zich oudere getijdenafzettingen met mogelijke intercalatie van fluviatiele en eolische afzettingen van het Vroeg-Pleistoceen. Bovenaan is sprake van jongere fluviatiele afzettingen van het Holoceen en mogelijk het Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan).⁵

⁴ www.geopunt.be/kaart

⁵ www.geopunt.be/kaart

Figuur 11: Quartaairgeologische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

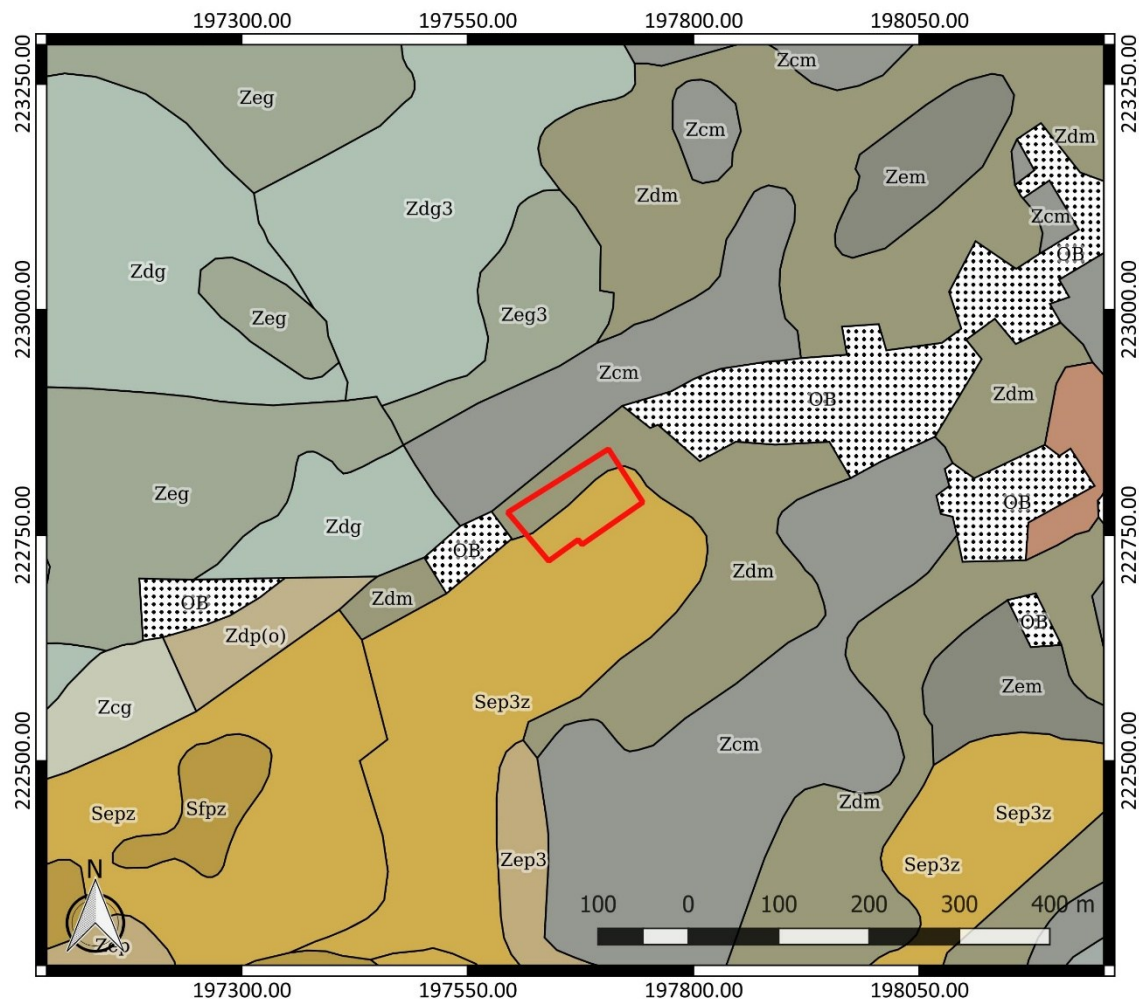

Figuur 12: Legende bij de quartaairgeologische kaart (www.geopunt.be)

De bodemkaart (Figuur 13) situeert het noorden van het onderzoeksgebied ter hoogte van een matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Zdm) en het zuiden ter hoogte van een natte lemig zandbodem zonder profiel en met een dikke humeuze bovengrond van 40 tot 60 cm en waarvan de sedimenten lichter of grover worden in de diepte (Sep3z).

In de omgeving vinden we gelijkaardige bodems. Verder is er onder meer ook sprake van een matig droge zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Zcm) en een matig natte zandbodem

met duidelijke ijzer en/of humus B horizont (Zdg). We leren er uit dat het onderzoeksgebied gesitueerd is in de buurt van de overgang van een matig droge naar een natte bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden.

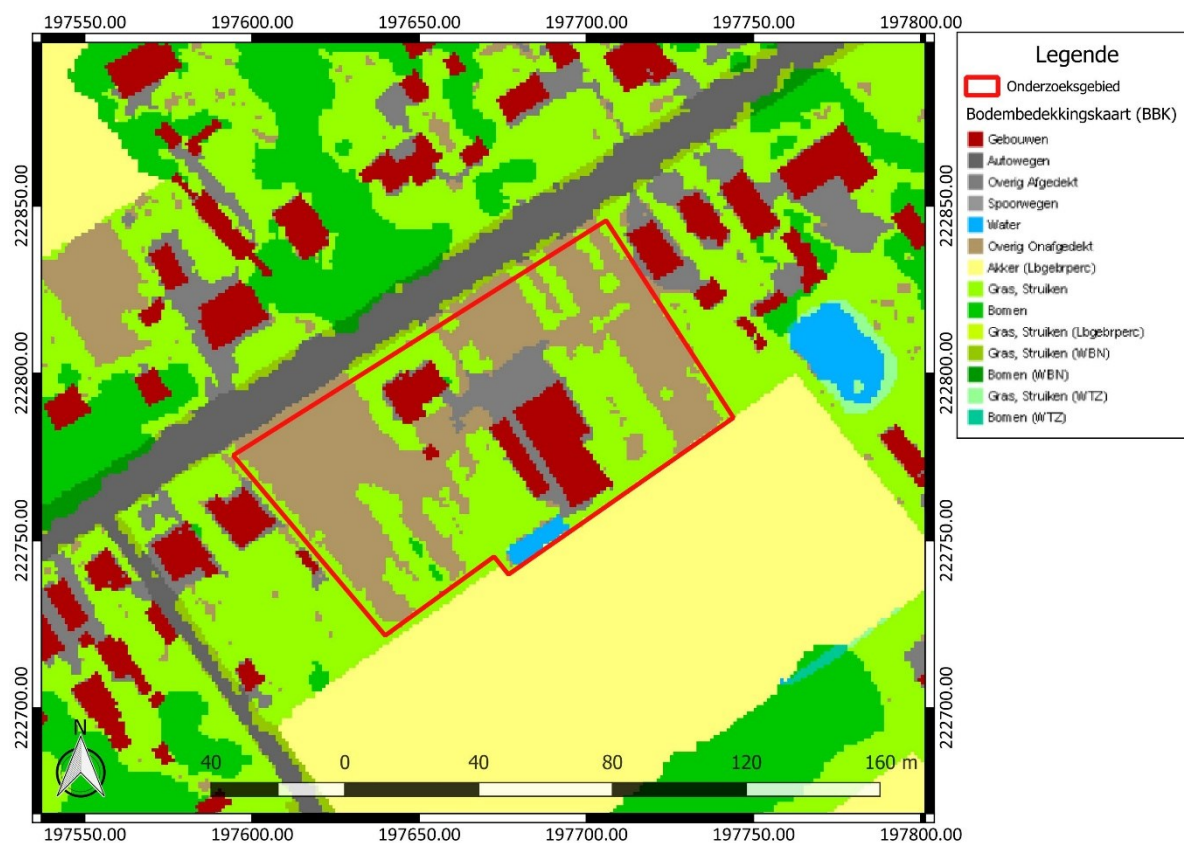

Figuur 13: Bodemkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

De aanwezigheid van een dikke antropogene humus A horizont wijst mogelijk op een goed bewaard bodemarchief. De antropogene horizont is waarschijnlijk een plaggenbodem, het restant van een systeem van bemesting waarbij mest uit de potstal vermengd met plaggen op de akkers werd gebracht. De algemene toepassing van plaggenbemesting in de Antwerpse Kempen is te situeren vanaf het begin van de 13de eeuw en werd toegepast tot aan de industrialisering van de landbouw. De meeste plaggenbodems lijken pas vanaf de 14de of 15de eeuw gevormd. Plaggenbodems kunnen relatief dik zijn en bijgevolg een conserverende werking hebben voor het onderliggende bodemarchief, dat bij ondiepe ingrepen en landbouwvoering niet meer geraakt wordt.⁶

In het onderzoeksgebied zijn op de bodemgebruikskaat gebouwen en verhardingen te bemerken. Voor het overige wordt het onderzoeksgebied volgens de kaart ingenomen door water, gras en struiken (Figuur 14). Dit beeld komt overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 6).

⁶ Bastiaens/Van Moernick 1994, 83-86; van Doesburg *et al.* 2007, 150

Figuur 14: Bodemgebruikskartaal met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

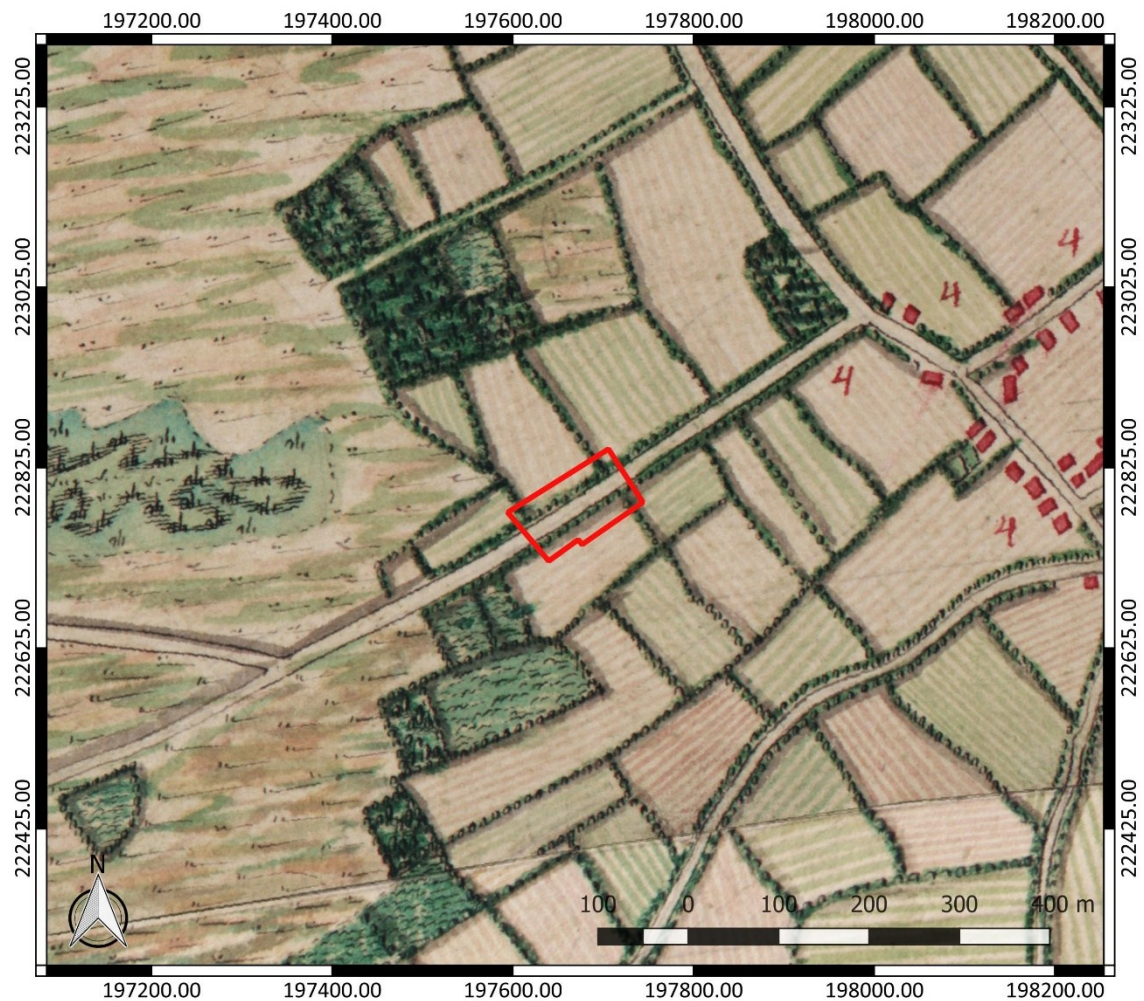
2.4.2 Historische beschrijving van het onderzochte gebied

Het dorp Arendonk ligt in een kring, gevormd door meerdere, soms zeer oude gehuchten. In 1331 waren het er zeven. Onder het ancien régime behoorde Arendonk tot het hertogdom Brabant en meer specifiek onder het land van Turnhout. In 1212 verleende Hendrik I aan de bewoners van Arendonk een vrijheidsprivilege dat hen ontsloeg van de gebruikelijke feodale verplichtingen.

Door zijn positie als grensgemeente was Arendonk meerdere malen het toneel van krijgsverrichtingen. In 1584 werden meer dan honderd huizen platgebrand, de archieven grotendeels vernield en de kerk zwaar beschadigd bij invallen uit de Noordelijke Nederlanden. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd een deel van de gemeente door de bezetters met elektrische draadversperring langs het kanaal geïsoleerd.⁷

Op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), wordt het terrein ter hoogte van de historische voorloper van de huidige weg Schotelven gesitueerd (Figuur 15). Dit klopt niet, in werkelijkheid moet het terrein verder naar het zuiden toe gelegen hebben en grensde het waarschijnlijk in het noorden aan de weg. In dat geval merken we op dat het terrein in gebruik was als akkerland. De omgeving is duidelijk erg landelijk en bestaat grotendeels uit akkerland, grasland, bos en heide. Ten oosten vinden we een concentratie aan historische bebouwing. Ze maakt deel uit van de historische kern van het gehucht Schotelven.

⁷ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Arendonk [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13185> (geraadpleegd op 17 juni 2026).

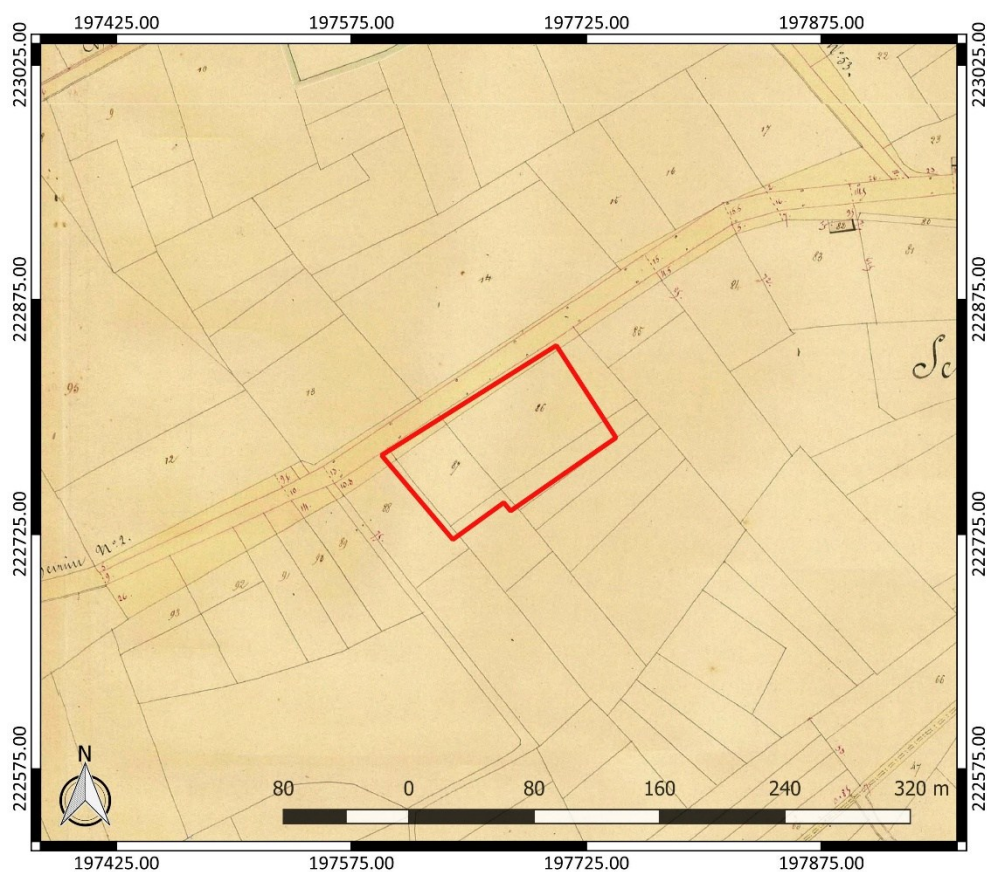

Figuur 15: Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Op de Atlas der Buurtwegen (1841) is nog geen bebouwing te zien binnen het onderzoeksgebied (Figuur 16). De kaart geeft verder geen informatie over het landgebruik van het terrein. De Vandermaelenkaart (1846-1854) doet dat wel en leert ons dat het terrein inmiddels omgevormd is tot grasland.

Een luchtfoto uit 1971 (Figuur 18) geeft aan dat het onderzoeksgebied in gebruik was als akkerland of als grasland. Een luchtfoto uit 1979-1990 (Figuur 19) toont ons dat bebouwing verschenen is centraal op en in het oosten van het terrein. Het lijkt te gaan om een woning, een loods en verder om serres en bedden voor de kweek van planten. Ook de bestaande vijver is nu al te zien. Het westen is nog in gebruik als akkerland of als grasland. Op een luchtfoto uit 2000-2003 zien we dat ook het westen van het terrein nu gebruikt wordt voor gelijkaardige teelten als binnen de rest van het onderzoeksgebied.

Vanaf een luchtfoto uit 2019 zijn de teelten verdwenen. Ze hebben plaats gemaakt voor gras. Vanaf dan komt het beeld overeen met het beeld dat we zien op een recente luchtfoto (Figuur 6).

Figuur 16: Atlas der Buurtwegen met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 17: Vandermaelenkaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

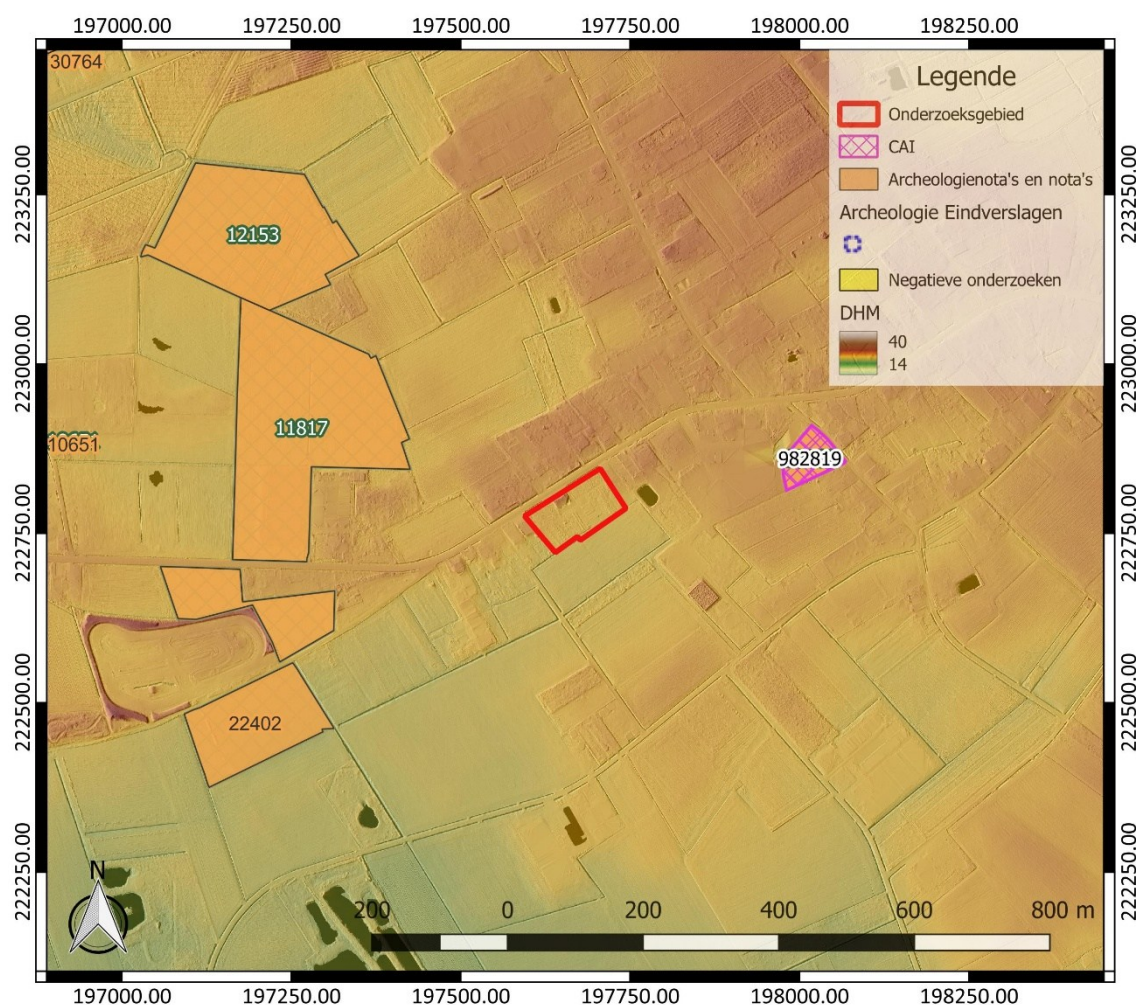
Figuur 18: Luchtfoto uit 1971 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

Figuur 19: Luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding van het onderzoeksgebied (www.geopunt.be)

2.4.3 Het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) vermeldt een aantal locaties in de omgeving van het onderzoeksgebied waar archeologische resten gekend zijn (Figuur 20). De in de nabijheid gelegen archeologische waarden en de locaties met een gelijkaardige landschappelijke ligging worden besproken. Ze zijn het relevantste om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten.

Figuur 20: Overzichtskartaal Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be/>), weergegeven op het DTM 1 m en Hillshade DHM 5 m

Op korte afstand ten oosten van het onderzoeksgebied blijkt uit archeologisch onderzoek sprake van een afgetopt bodemprofiel (CAI ID 982819). De aangetroffen sporen zijn natuurlijk of zijn recent.⁸

Archeologienota ID 11817, ten westen van het onderzoeksgebied, adviseerde dat er terreinonderzoek nodig was.⁹ Een verslag daarvan is nog niet te vinden. Hetzelfde geldt voor archeologienota ID 12153.¹⁰

Ter hoogte van archeologienota ID 22402 werden controleboringen uitgevoerd, waarna geconcludeerd werd dat er geen bijkomend archeologisch onderzoek nodig is in het kader van de

⁸ Inventaris Onroerend Erfgoed 2026: Het Einde 41 [online], <https://id.erfgoed.net/waarnemingen/982819> (geraadpleegd op 18 juni 2026).

⁹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/11817>

¹⁰ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/12153>

geplande werken. Ze toonden aan dat de geplande werken geen bedreiging voor het aanwezige relevante archeologische niveau vormen.¹¹

Andere gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied bevinden zich al op vrij grote afstand ten opzichte van het onderzoeksgebied of kennen een verschillende landschappelijke ligging. Ze zijn weinig relevant om het archeologisch potentieel van het terrein in te schatten. Daarom worden ze hier niet nader toegelicht.

2.4.4 Interpretatie van het onderzochte gebied en synthese

Na uitvoering van het bureauonderzoek kunnen de onderzoeksvragen die vooropgesteld werden, beantwoord worden.

Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologisch potentieel van het terrein? Wat is de landschapshistoriek en de gebruiksevolutie van het terrein?

Het onderzoeksgebied blijkt gekenmerkt te worden door een gunstige landschappelijke ligging. Het bevindt zich op de overgang van hoger gelegen gronden naar de insnijding van de Schotelvenloop. Het ligt verder ook in de buurt van de overgang van een matig droge naar een natte bodem, wat aantrekkelijk geweest kan zijn voor de mens in het verleden. Op basis daarvan houden we momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Gekende archeologische waarden in de omgeving zijn tot nog toe schaars, waardoor we voor het gebied kunnen spreken van een hiaat in onze kennis. De enige gekende waarde in de nabije omgeving omvat de vondst van recente sporen.

Historische kaarten geven aan dat het terrein in de 18de eeuw in gebruik was als akkerland. In de 19de eeuw werd het landgebruik omgevormd tot grasland. Na 1971 verschijnt de huidige bebouwing op het terrein en wordt het terrein in gebruik genomen voor teelten. Het is onduidelijk wat de impact daarvan geweest is op het bodemarchief.

Wat is de impact van de geplande werken?

Binnen het onderzoeksgebied worden twee zones van in totaal ca. 3813 m² opgenomen in de verkaveling. De voornaamste werken omvatten de bouw van woningen en omgevingsaanleg. Van verschillende bodemingrepen ligt de precieze verstoringsdiepte nog niet vast. Dit doet besluiten dat in de zone van ca. 3813 m² die tot de verkaveling behoort, het bodemarchief mogelijk bedreigd wordt.

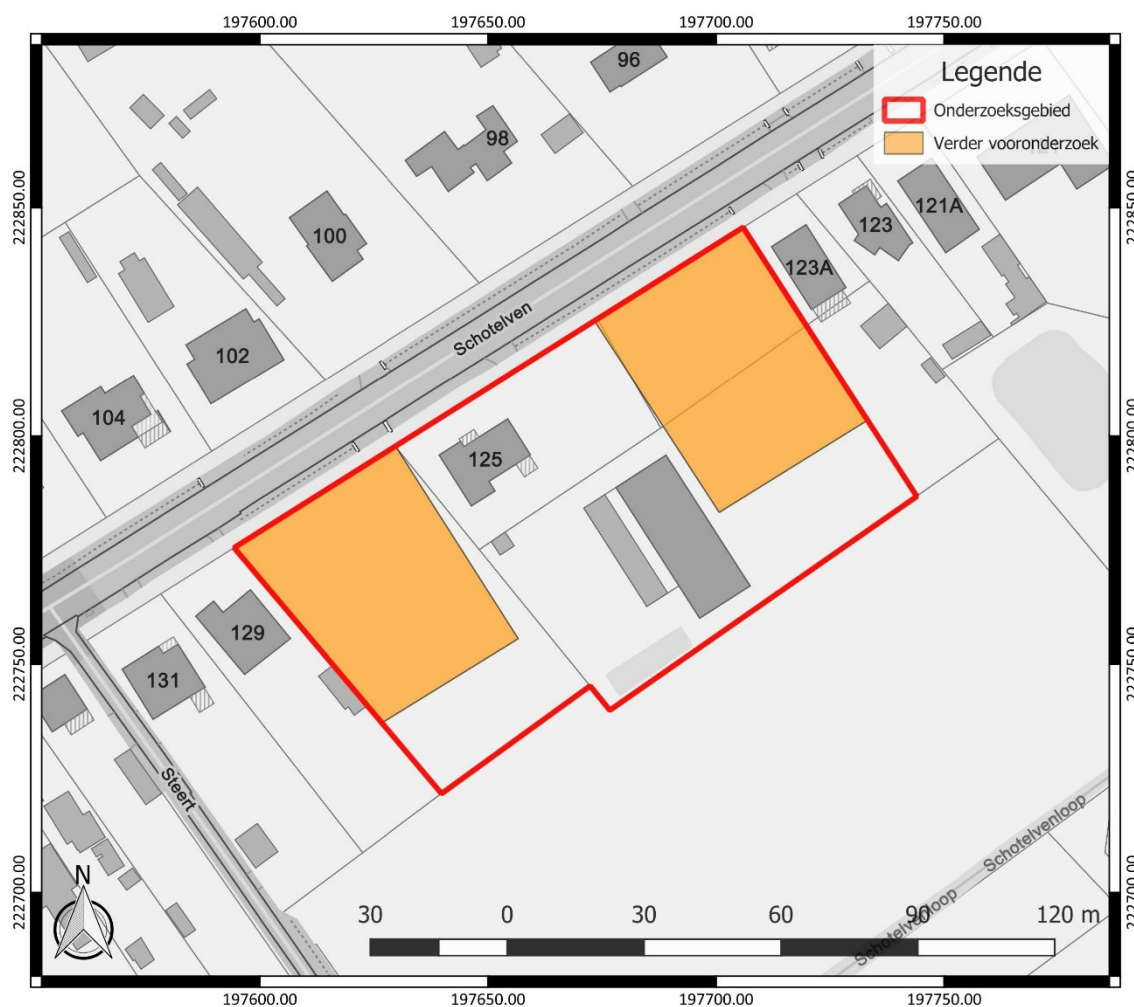
2.4.5 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het onderzoeksgebied mogelijk archeologisch potentieel kent. Op basis van de gunstige landschappelijke kenmerken van het terrein houden we momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat onduidelijkheid. We weten dat het terrein in het verleden in gebruik was als akkerland en als grasland, maar later zien we de oprichting van bebouwing. Het terrein wordt dan ook gebruikt voor teelten. We weten niet welke impact dit heeft gehad op het bodemarchief.

¹¹ Bigonzi et al. 2022, 44-47

De geplande werken blijken een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief te vormen in twee zones van in totaal ca. 3813 m². Gezien het mogelijke archeologisch potentieel van het terrein en de verwachte kenniswinst gezien het bestaande hiaat in onze kennis is daarom bijkomend archeologisch vooronderzoek nodig in de zone van ca. 3813 m² die mogelijk bedreigd wordt.

Figuur 21: Aanduiding van de zone waar verder vooronderzoek nodig is, weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Voor het verdere vooronderzoek wegen we verschillende onderzoeksmethodes af. Geofysisch onderzoek is niet aangewezen omdat dit geen gegevens over de chronologie van de eventueel gedetecteerde fenomenen kan opleveren. Het potentieel op kennisvermeerdering is voor deze onderzoekstechniek te beperkt.

Veldkartering is niet mogelijk binnen het onderzoeksgebied, omdat het volledige terrein verhard of begroeid is.

Landschappelijk bodemonderzoek is wel relevant om de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites beter in te kunnen schatten. Afhankelijk van de bewaringstoestand van de bodem en het potentieel op goed bewaarde steentijd artefactensites is mogelijk bijkomend onderzoek naar steentijd artefactensites nodig.

Tot slot dient ook een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd te worden om na te gaan of binnen het onderzoeksgebied relevante archeologische sporen aanwezig zijn. Deze onderzoekstechniek biedt daarvoor voldoende ruimtelijk inzicht en is geschikt omdat een site zonder complexe verticale stratigrafie verwacht wordt.

3 Samenvatting

Naar aanleiding van plannen voor de verkaveling van een deel van het terrein diende een archeologienota opgesteld te worden. Het uitgevoerde bureauonderzoek geeft aan dat het terrein gunstige landschappelijke kenmerken bezit, die aantrekkelijk geweest kunnen zijn voor de mens in het verleden. Op basis daarvan houden we momenteel rekening met het mogelijke voorkomen van relevante archeologische resten uit de steentijd tot de nieuwe tijd.

Omtrent de bewaringstoestand van het bodemarchief bestaat momenteel onduidelijkheid. Wel is duidelijk dat de geplande werken op het terrein een mogelijke bedreiging voor het nog aanwezige bodemarchief vormen. Gezien het mogelijke archeologische potentieel van het terrein en het hiaat in onze kennis voor het gebied, is daarom bijkomend archeologisch onderzoek nodig in de zone die mogelijk bedreigd wordt.

4 Bibliografie

4.1 Publicaties

Bastiaens, J./J.M. Van Moernick, 1994: Bodemsporen van beddenbouw in het zuidelijk deel van het plaggenlandbouwareaal: getuigen van 17de-eeuwse landbouwintensivering in de Belgische provincies Antwerpen en Limburg en de Nederlandse provincie Noord-Brabant, *Historisch Geografisch Tijdschrift* 12.3, 81-90.

Bigonzi, V./W. Decramer/A. Doucet, 2022: *Archeologienota. Vooronderzoek zonder ingreep in de bodem Arendonk – Schotelven*, Sint-Truiden.

Van Doesburg, J./M. De Boer/J.H.C. Deeben, 2007: *Essen in zicht. Essen en plaggendekken in Nederland. Onderzoek en beleid*, Amersfoort (Nederlandse archeologische rapporten 34).

4.2 Websites

Agatha (2026)
<https://agatha.arch.be/>

Cartesius (2026)
<https://www.cartesius.be>

Databank ondergrond Vlaanderen (2026)
<https://dov.vlaanderen.be/>

Geoportaal Onroerend Erfgoed (2026)
<https://geo.onroenderfgoed.be/>

Geopunt Vlaanderen (2026)
<https://www.geopunt.be/>

Inventaris Onroerend Erfgoed (2026)
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2026)
<https://www.onroenderfgoed.be/onderzoeksbalans-archeologie>

5 Bijlagen

5.1 Archeologische periodes

